a2zpapers.com

Exam. Code : 218601
Subject Code : 5749

Sahityacharya 1st Semester

KAVYA SHASTRA

Paper—III

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—100

नोट :— विद्यार्थी प्रत्येक भाग से कम से कम **एक** प्रश्न का चयन करते हुए, कुल **पाँच** प्रश्न करें। **पाँचवां** प्रश्न किंसी भी भाग में से किया जा सकता है। सभी प्रश्नों के समान अंक हैं।

भागः-क

1. निम्नाङ्क्तं कारिकाद्वयं काव्यमीमांसानुसारं व्याख्येयम् : 10×2=20

(क) द्वयं सा काव्यमीमांसा मीमांसा यत्र वाग्लवः।
वाग्लवं न स जानाति न विजानाति यस्त्विमाम्।।

(ख) भवति प्रथयन्नार्थं लीनं समभिप्लुतं स्फुटीकुर्णन्।
अल्पमनल्पं रचयन्ननल्पं च शास्त्र कविः।।

2. शास्त्रसंग्रहादीनां प्रकरणानां स्वरूपं काव्यमीमांसामनुसृत्य विवेचनीयम्। 20

अथवा

'सकलविद्यास्थानैकायतनं पञ्चदशं काव्यं विद्यास्थानम्' इति कथनानुसारं शास्त्रनिर्देशात्मकं विवेचनं विधेयम्।

www.a2zpapers.com www.a2zpapers.com
oad free old Question papers gndu, ptu hp board, punjab

a2zpapers.com

भागः-ख

3. अधोलिखितं कारिकाद्वयं मीमांसानुसारं व्याख्येयम् : 10×2=20

(क) यदेतहाङ्मयं विश्वमर्थमूर्त्या विवर्तते।
सोऽस्मि काव्य पुमानम्ब पादौ वन्देच तावकौ।।

(ख) सारस्वतं किमपि तत्सुमहारहस्यं, यद्गोचरं च विदुषां निपुणैक सेव्यम्।
तत्सिद्धये परमयं परमोऽम्युपायो, यच्चेतसो विदितवेद्यविधेः समाधिः।।

4. काव्य पुरुषोत्पत्ति विषयकं विवेचनं राजशेखर मनुसृत्यं सविस्तरं निरूपयत्। 20

अथवा

'सा च द्विधा-कारयित्री भावयित्री च' इत्यनुसारं कर्वेः प्रतिभाद्वैविध्यं काव्य मीमांसा मनुसृत्य विवेचनीयम्।

भागः-ग

5. निम्नाङ्क्तिं कारिकाद्वयं भावपुरस्सरं व्याख्येयम् : 10×2=20

(क) अव्युत्पत्तिकृतो दोषः, शक्त्या संव्रियते कवेः।
यस्त्वशक्तिकृतस्तस्य झटित्येवावभासते।।

(ख) यत्पदानि त्यजन्त्येव परिवृत्तिसहिष्णुताम्।
तं शब्दन्यासनिष्णाताः शब्दपाकं प्रचक्षते।।

6. (क) 'चतुष्टयीगतिर्वृत्तीनां प्रवृत्तीनां च देशानां पुनरानन्त्यं तत्कथमिव कात्स्न्र्येन परिग्रहः' इत्याचार्याः सविस्तरं व्याख्येयम्।
10×2=20

(ख) 'प्रतिभाव्युत्पत्ती मिथः समवेते श्रेयस्यौ इति यायावरीयः'सोपपत्तिकं व्याख्यात्।

www.a2zpapers.com www.a2zpapers.com
oad free old Question papers gndu, ptu hp board, punjab

a2zpapers.com

भाग:-घ

7. राजशेखरकृत काव्य मीमांसायाः संस्कृत साहित्य क्षेत्र स्थानम् सयुक्तिकं विवेचनीयम्। 20

अथवा

काव्यमीमांसायाः पञ्चमाध्यायस्य सारांशं लक्षणोदाहरणादिसहितं प्रतिपादनीयम्।

8. 'सोऽयं सम्प्रति राजशेखरकविः वाराणसीं वाञ्छति' इति प्रशस्तिवैशिष्ट्ये राजशेखरस्य कवित्वम् आचार्यत्वञ्च विवेचयत। 20

अथवा

'चत्वारिश्रृङ्गास्त्रयोऽस्य पादा'—कारिकायां स्वरूपं प्रसङ्गदिनिर्देशपूर्वकं व्याख्येयम्।

www.a2zpapers.com www.a2zpapers.com
oad free old Question papers gndu, ptu hp board, punjab b